

Radni sastanak Njemačkog kartografskog društva u Niederdollendorfu

Tradicionalni, četvrti sastanak sekcije za praktičnu kartografiju Njemačkog kartografskog društva održan je i ovog puta u lijepom mjestancetu na obali Rajne od 8. do 15. travnja 1962. Neobično srdačna atmosfera koja je obavijala više od šezdeset gostiju iz Švicarske, Austrije, Švedske i Jugoslavije, doprinjela je uspostavljanju brojnih kontakata i potpunom uspjehu sasatanka.

Prvi dan sastanka, nakon pozdravnih govora, imao je na rasporedu četiri referata.

Dr. Fritz Hölzer: Grafički elementi na karti

Heinrich Schiede: Primjena boja pri izradi karata

Friedrich Kranz: Utjecaj kartografskih tehnika na stvaranje karata

Helmut Mühle: Želje korisnika karata.

Svi referati su se odlikovali serijoznošću obrade tema, a osobiti interes pobudio je referat »Želje korisnika karata«. G. H. Mühle brojnim psihološkim testovima pokazao je reagiranja raznih skupina korisnika pri usvajanju raznih vrsta karata. Pojedini rezultati testiranja donijeli su iznenađujuće rezultate o kojima će se sigurno morati povesti računa pri budućim radovima.

Drugi dan je obrađivana tema »Sastavljanje i izrada topografskih karata«. Referent dr ing. Willi Beck i koreferent Erich Toschinski izložili su stanje i probleme koji se javljaju pri izradi topografskih karata, i to teoretske i praktične naravi.

Ljubaznošću Landesvermessungsamta Nordrhein-Westfalen učesnici su dobili nekoliko probnih otisaka karte 1 : 25000 za područje planiranog izleta, četvoro- bojno i šestobrojno izdanje karte

1 : 50 000—Bonn koje se inače nalaze u prodaji, kao i po jedan primjerak karte 1 : 100 000.

Trećeg dana radnog sastanka referent je bio dr Werner Bormann. Njegov referat »Sastavljanje i izrada geografskih karata« iznijet sa pozicija jednog od glavnih stvaraoca najnovijeg Bertelsmannovog velikog atlasa svijeta, donio je mnogo interesantnosti. U toku diskusije gosti iz Švicarske iznijeli su svoja iskustva iz ovog područja i pokazali nekoliko vrlo lijepih probnih otisaka koji se odlikuju naturalističkim tretmanom obrade karte. Prikazani film o radu na stvaranju karata u Institutu Bertelsmann upotpuno je odličan referat.

Četvrti i peti dan bili su na programu referati o saobraćajnim kartama.

Karl-Heinz Meine referirao je na temu: »Sastavljanje i izrada zrakoplovnih karata«. Autor je nesumljivo jedan od odličnih poznavalaca kartografskih problema iz ovog područja, pa je i njegov referat bio bogat brojnim primjerima rješavanja pojedinih problema kod izrade raznih vrsta karata koje se danas upotrebljavaju u zrakoplovstvu.

Referat na temu »Sastavljanje i izrada pomorskih karata« podnio je Erich Krüger. Veće prije, prikazan film o radu Hidrografskog instituta bio je vrlo dobar uvod u interesantno predavanje.

Dr Botho Lorke referirao je na temu »Sastavljanje i izrada željezničkih karata«. Činjenica da su željeznice u Z. Njemačkoj centralizirane, te da je željeznička mreža neobično razvijena uvjetovala je i potrebu stvaranja raznih vrsta karata, počevši

od karata za informiranje putnika pa do specijalnih kartograma za interne potrebe.

Referat Gerharda Falka, inače vlasnika izdavačke kuće Falk-Verlag, na temu »Sastavljanje i izrada automobilskih karata« iznijet je sa pozicije trgovca-kartografa. Interesantni su bili prikazani primjeri obrade kupaca, te uskladiavanje njihovih želja sa načinom izrade karata. Automobilske karte imaju najveći broj potrošača, preko njih je i najveći utjecaj na korisnike u smislu kartografskog odgoja, pa se radi toga na ovom području kartografske djelatnosti i javlja najviše problema oko uskladiavanja potreba i želja kupaca s jedne strane i kartografske obrade materije koja je zasnovana na određenim principima s druge strane.

Saslušavši sve referate mogao se je dobiti vrlo dobar pregled stanja praktične kartografije u Z. Njemačkoj. Svih deset zemalja koja sačinjavaju Saveznu Republiku Njemačku i Zapadni Berlin imaju vlastite geodetske ustanove sa kartografskim odjelima i svim potrebnim za reprodukciju

karata. Pored toga imaju željeznice, hidrografski institut i vojska svoje vlastite kartografske pogone. Na ovo se nadovezuju brojna privatna kartografska poduzeća koja često puta rade na izradi i reprodukciju karata za službene geodetske ustanove. Ako navedemo da je površina Z. Njemačke 247.971 km² odnosno sa Zapadnim Berlinom 248.452 km² na kojemu području po popisu od 31. 12. 1958. živi 54.718.500 stanovnika, onda se dobiva još bolja slika o stanju kartografije u Z. Njemačkoj.

Posljednji, šesti dan radnog sastanka protekao je u donošenju zaključaka radnih grupa raspoređenih po temama. Poslije podne priređen je za sve učesnike izlet u Nideggen, gdje je u starom gradu priređena oproštajna zakuska.

Cjelokupnom organizacijom radnog sastanka Niederdollendorf 1962. rukovodio je g. Heinz Bosse, potpredsjednik Njemačkog kartografskog društva, kome dugujemo za najbolje impresije nastale u neobično toploj i prijateljskoj atmosferi.

Ing. Paško Lovrić

III Kongres geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije

Na Plenumu SGIG-a Jugoslavije u Titogradu od 8. i 9. juna 1962. odlučeno je da se III Kongres Geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije održi u Portorožu od 24. do 27. oktobra 1962. godine.

Kongres će raditi u plenumu i prema potrebi u komisijama i to 24. 25. i 27. dok se za 26. oktobra predviđa cjelodnevni izlet učesnika prema izboru. Bit će organizirana tri izleta, pa će učesnici moći odabrati, koji im se najviše sviđa.

Na Kongresu će biti podnesena dva glavna referata — jedan o radu društava i Saveza, a drugi stručni referat bit će posvećen 15. godišnjici djelovanja geodetske službe nakon oslobođenja. Na ovaj stručni referat nadovezuju se koreferati, koji će detaljnije obrađivati pojedine stručne probleme. Do sada ima prijavljeno 22 koreferata.

Plenum je raspravljao o nizu organizacionih pitanja, koja će zanimati stručnjake pa ćemo ih ukratko ovdje izložiti.

Organizacioni odbor Saveza Slovenije predložio je Portorož za održavanje Kongresa, jer je najpovoljniji u pogledu smještaja, dvorana za konferencije, a također i cijene pansiona i ostalih usluga. Rad kongresa će se odvijati u salama hotela Palace, koji će osigurati cjelokupni smještaj učesnika uz cijenu pansiona od 1500 (dependenca) do 1600 (hotel) dinara najmanje tri dana pansiona.

Izbor delegata obaviti će stručna društva prema sljedećem ključu: Svako društvo ima pravo da pošalje na svojih 20 započelih članova po jednog delegata. Za Crnu Goru i Kosmet, gdje nema sreskih društava ovo vrijedi za općinska društva. Troškove učestvovanja na Kongresu snose društva ili ustanove koje ih delegiraju.

Da bi se organizacija smještaja, kao i raspodjela materijala za kongres mogla na vrijeme i pravilno obaviti, republički Savezi će dostaviti spisak delegata, kao i stručnjaka i organizacija, koje bi trebalo pozvati na kongres do

15 IX. Republički Savezi će dobiti štampane prijavnice, sa svim podacima o radu i cijenama, koje će interesenti poslati u traženom roku, a na osnovu

ovih prijava će dobiti štampane materijale t.j. referate i koreferate.

Na kongresu će biti donesen i novi statut Saveza.

Godišnja skupština Društva GIG-a Split

Dana, 14 ožujka 1962 godine održana je Godišnja skupština Društva GIG-a Split u prostorijama Doma RM Split, sa slijedećim dnevnim redom: Otvaranje skupštine; Izbor radnog predsjedništva; Izbor zapisničara; Referat tajnika; Izvještaj blagajnika; Izvještaj nadzornog odbora; Izbor komisije za zaključke; Izbor raznih komisija; Razno.

Prije početka rada skupštine, minutom šutnje odana je počast preminulom članu Klarić Ivi.

Skupštinu je otvorio predsjednik drug Radomir Forcan. Da bi skupština imala svoj pravilan tok izabrana su radna tijela

— predsjedništvo u sastavu:
Kožuh Boris (Geoprojekt Split),
Ladušić Ivanka (Zavod za izmjeru zemljišta Split),
Rafaneli Ivo (Zavod za izmjeru zemljišta Split),
Bučan Ante (Ured za katastar Split),
Sarajlić Jusuf (Vojna pošta 7345 Split);

— zapisničari:
Ilić Branko (Geoprojekt Split)
Berković Ana (Zavod za izmjeru zemljišta Split)

— ovjerovitelji zapisnika:
Šimić Jerko (Zavod za izmjeru zemljišta Split)
Stipičić ing. Toma (Zavod za izmjeru zemljišta Split)

— komisija za zaključke:
Dešković Mira (Geoprojekt Split)
Babić Mičo (Zavod za izmjeru zemljišta Split)

Zubrinčić Božo (Poduzeće »Obala«)
Referat o radu društva u protekloj godini podnio je drug Zujčić Ante, tajnik društva GIG-a, dok je blagajnički izvještaj za 1961 godinu, prethodno prihvaćen i odobren od strane nadzornog odbora, podnio blagajnik drug Mile Zigić.

Po novom Statutu, Upravni odbor se bira svake druge godine, pa je i dalje ostao isti odbor izabran na prošlogodišnjoj skupštini: predsjednik, ppuk. Forcan Rade (VP 7345/35 Split), tajnik I Zujčić Ante (VP 7345/35 Split), tajnik II Kožuh Boris (Geoprojekt Split), blagajnik I Zigić Milan (Dalmacija cement Split), blagajnik II Mikulčić Zvonko (Zavod za izmjeru zem. Split), članovi: Gojčeta Tomo (Zavod za izmjeru zem. Split), Smit Oswald (Srednjo-tehnička škola Split), ppuk. Nikolić Ante (Hidrografski institut RM).

Nadzorni odbor: Bučan Ante, Valand Rajko.

Komisija za školstvo: Kosović Čedomir (Ured za katastar kotara Split), Smit Oswald, Rako Slavko (Zavod za izmjeru zemljišta Split), Sekula Ivan (Dalmacija cement Split).

Komisija za društveni rad: Đurđević Zivan (VP 7345/35 Split), Dešković Mira, Sekula Ivan.

Komisija za propise i zakonodavstvo: Rako Slavko, Sekula Ivan, Ilić Branko.

Područno uredništvo Geodetskog lista i obavijesti: Cesarec Franjo (Zavod za izmjeru zemljišta Split), Kožuh Boris, Zujčić Ante (VP 7345/35 Split), Zigić Milan, Kosović Čedo, Bašić ing. Ante.

Tokom cijele diskusije govorilo se uglavnom o školstvu, tj. o otvaranju Srednje geodetske škole u Splitu, odnosno Geodetskog odsjeka pri Građevinskoj tehničkoj školi u Splitu.

Diskusija je pokazala da je članstvo društva jednodušno protiv otvorenja Geodetskog odsjeka Građevinske škole. Ukazano je da kadar koji će izaći iz ovakve geodetske tehničke škole neće zadovoljiti potrebama geodetske prakse. Pojedini diskutanti izrazili su čuđenje kako se mogla otvoriti ovakova škola u Splitu, za koju nijedan stručni forum nije dao povoljno mišljenje, a nije se osnovala Viša geodetska škola za čije osnivanje se Društvo toliko zalagalo i za koju je postojala suglasnost Izvršnog vijeća.

U diskusiji je kritikovan član komisije za školstvo, koji nije društvo o tome obavijestio niti se postarao da društvo kaže svoje mišljenje i ako je znao za formiranje ovog odsjeka. Ipak pojedini diskutanti su izrazili mišljenje da bi se društvo trebalo angažirati oko razrade nastavnog programa, kako bi apsolventi ove škole mogli bolje odgovoriti zahtjevima prakse; da se po mogućnosti ne upisuje druga generacija u ovu školu; te da se i dalje aktivno radi na otvaranju Više geodetske škole u Splitu.

Bilo je govora i o uredbi o geodetskim radovima, kako bi se stalo na kraj neovlaštenom izvodenju, o produktivnosti rada i drugim aktualnim pitanjima. Pojedini diskutanti ukazali su na teškoće oko aktiviranja društvenog rada radi pomanjkanja prostorija.

Zaključci skupštine:

Nakon diskusije usvojeni su slijedeći zaključci:

1. Upozoriti nadležne na neispravnost otvaranja geodetskog odsjeka srednje građevinske škole u Splitu, jer se po mišljenju članova tom školom neće stvoriti lik geodetskog stručnjaka kakvog treba naša socijalistička zajednica.

Odsjek treba zatvoriti, upisani prvi razred ili preorijentirati ili uskladiti program i nastavni kadar, kako bi završeni daci mogli zadovoljiti praksi.

2. Boriti se za sprovođenje zakona o investicionoj izgradnji i Uredbe o organizaciji geodetske službe. Težište baciti na kvalitet radova i lik stručnjaka.

3. Organizirati stručna predavanja prvenstveno iz područja n'iskogradnji.

4. Rješavati sve tekuće zadatke, iako nemamo prostorija, kako se nebi prekinuo kontinuitet rada društva.

IZ UREDNIŠTVA

Na jednoj od sjednica redakcionog odbora lista razmatrala su se stanovišta pitanja, koja su se odnosila na uređivanje lista i objavljivanja prispjelih priloga. Tom prilikom je sa zadovoljstvom konstatirano da uredništvo više nema poteškoća i problema oko suradnje, u koliko se radi o člancima. Materijali pristižu redovito i na taj način može se mnogo pouzdanije planirati štampanje lista. Ostali prilozima, koji bi tretirali aktualna zbivanja u našem stručnom i društvenom životu, aktivnost društava, te aktualne stručne probleme, koji bi mogli popunjavati rubriku Vijesti ili pokrenuti razmjenu mišljenja o raznim stručnim pitanjima, nažalost još uvijek nedostaju u onom broju u kolikom bi mogli, jer stručna i društvena zbivanja se listu ili ne dostavljaju na objavljivanje ili sa velikim zakašnjenjem.

Razmatrajući ova pitanja uredništvo je smatralo za potrebno da svoje čitace i suradnike s njima upozna, kako bi daljnja suradnja u listu bila bolja i efikasnija, kako bi se izbjegli eventualni nesporazumi, olakšalo uređivanje te tako omogućilo da list urednije i ekonomičnije djeluje.

1. Tematika članaka

Tematika članaka u listu je naučnog, stručno-naučnog, stručnog, informativnog i publicističkog karaktera. Uredništvo je suglasno s mišljenjem da je Geodetski List časopis, koji bi u prvom redu trebao tretirati stručna pitanja te tematiku iz područja zivanja. Međutim list nije bio u stanju da tu tematiku usmjerava, za to bi bila potrebna materijalna sredstva i organizirano dopisništvo. Zato je tematika članaka u listu dobrim dijelom stručno-naučnog, a i naučnog karaktera, t.j. onakova kako su je postavljali pojedini autori, koji djeluju u pojedinim geodetskim ustanovama. Ne smatramo to nedostatkom dapače može se reći da je G. L. doprinio da se naučna djelatnost iz područja geodetskih nauka mogla, pa makar i u skromnim mogućnostima kod nas odvijati. Tome je doprinijela i činjenica, što kod nas ne postoji takova periodična publikacija, koja bi objavljivala naučne radove. Geodetski će list i nadalje štampati naučne radove, jer smatramo da će to doprinijeti razvoju naše struke. Međutim list ne raspolaže sa dovoljno materijalnih mogućnosti, da bi mogao povećati svoj obim, pa zato apelira na

ustanove, čiji suradnici bi u G.L. štampali naučne materijale, da ga eventualno pomognu, prema svojim mogućnostima.

2. Obim članaka

Događa se da pojedini autori šalju svoje priloge napisane po obimu i formi, koja bi više odgovarala udžbeniku. Kolikogod se izvjesna teoretska razlaganja ne mogu izbjeći, jer svaki želi svojim radom nešto dokazati, opet bi bilo uputno da se u listu ne ponavlja ono što se može naći u udžbeniku. Dovoljno bi bilo pozvati se na izvore odnosno na ustaljeni proces izvoda formula, a članke konstruirati tako da oni budu sažeti i koncentrirani na konkretna rješenja bilo stručnog zadatka bilo naučnog problema.

Uredništvu ponekad stižu materijali, koji doduše prikazuju aktualna stručna ili društvena zbivanja, ali u takvoj formi i opsežnosti da su nepodesni za štampanje. Oni zapravo predstavljaju materijal, na osnovu koga bi se mogao sastaviti članak za list. To su na primjer litografirani referati sa godišnjih skupština ili drugih sastanaka, zapisnici skupština i sastantka i slično. Urednik nije u stanju da to na vrijeme obrađuje i prikaže ono bitno. Zato takovi prikazi zakašnjavaju.

Obzirom na izneseno, uredništvo moli suradnike, da mu u tom smislu olakšaju rad, jer s time u vezi su financijske mogućnosti lista, a i prostor potreban za ostale radove, koji čekaju na objavljivanje.

3. Redosljed objavljivanja

Već je naglašeno da je priliv materijala za štampanje takav, da ne postoji božanstvo hoće li i kada slijedeći broj izaći. To se već unatrag zadnje dvije godine osjetilo da list redovitije izlazi. Već od prošle godine uvedena je praksa da se članci uvrštavaju onim redoslijedom kako uredništvu proistižu. Naravno da se vodi računa i o aktualnosti i izvornosti tema koju dotični prilozi obrađuju, kojima je potrebno dati izvjesni prioritet. Obimnost pripjelog materijala uvjetovala je da je u zadnje vrijeme nešto smanjena rubrika Pregled štampe, i da nisu mogli biti doneseni svi materijali, koji su inače štampani bili povodom savjetovanja o primijenjenoj geodeziji u Sarajevu. Taj se slog nije mogao tako dugo sačuvati.

Uredništvo nastoji, da u tom pogledu zadovolji one ciljeve, koji su listu postavljeni t. j. da bude odraz stručnog i društvenog zbivanja među našim stručnjacima. Naravno da to samo nije u stanju postići potrebna je široka suradnja, naročito stručnih društava.

4. O načinu pisanja članaka

Radovi dolaze uredništvu napisani u različitoj formi već prema tome kako je koji autor upućen u način kako treba pripremiti materijal za štampanje. Članci su pisani bilo strojem ili rukopisom, strojem pisani su često bez proreda i druga ili treća kopija umjesto originala; formule su ispisane nejasno, unutar sloga, nekad strojem pa nije jasno da li je neka oznaka indeks ili umnožak, nekad rukom pa su pojedine matematske oznake potpuno nejasne; slike i crteži su često samo u olovci, ponekad samo skice u tekstu, nekad su lijepo nacrtane ali oznake na njima toliko sitne da ne dozvoljavaju nikakova smanjenja, a crtež je preveliki. Sve to stvara uredniku velike poteškoće. Neuredan rukopis ne može poslužiti za štampanje. Takav rukopis treba pripremiti za štampu inače može izazvati prilične nesporazume i suviše troškove. Urednik nije do sada vraćao takove rukopise, sam ih je sređivao za štampu, jer materijala nije bilo previše. Sada pak se situacija izmijenila, o čemu je već govoreno. Umoljavaju se stoga suradnici da se drže slijedećih uputstava:

a) Članak treba da bude napisan strojem sa proredom, sa lijeve strane dobro je ostaviti prazan prostor (margina) barem 3 cm.

b) Formule treba ispisati strojem ili kaligrafski da ne bude nikakove sumnje u značenje pojedinih matematskih oznaka. Radi olakšanja štampanja i uštede u troškovima, a u slučaju da je potrebno dati veći izvod formula, poželjno bi bilo da one budu kaligrafski ispisane, (povećano) crnim tušem, da bi se mogle kliširati.

c) Crteži trebaju biti sposobni za kliširanje t. j. nacrtani u povećanom mjerilu na crtačem ili prozirnom (paus) papiru. Opis slika t. j. slova trebaju biti isto povećana, kako bi bila nakon smanjenja čitljiva. Fotografije za reprodukciju trebaju biti u crno bijelom tonu. Slike sa prospekata, koje su često u koloru nisu prikladne za reprodukciju, zahtijevaju poseban postupak, koji je naravno i skup.

5. Jezična obrada

Članci u G. L. štampaju se na onom jediku naših naroda na kojem je napisan. Za članke na srpskom ili hrvatskom jeziku usvojen je jedinstveni pravopis srpskohrvatskog jezika. Sa zadovoljstvom se može primijetiti da se u G. L.-u štampaju prilozima na slovenskom i makedonskom jeziku, te da se na taj način pomaže razvoj stručne literature na ova dva bratska jezika.

Radi lakšeg razumijevanja tretirane materije bilo bi poželjno kad bi autori uz svoj članak poslali i kratak sadržaj na srpskohrvatskom jeziku. To bi omogućilo da se sa sadržajem upoznaju i oni stručnjaci koji nisu u stanju da ga u cjelosti prouče, olakšalo bi razu-

mijevanje članaka napisanih na slovenskom i makedonskom jeziku, olakšalo sastavljanje bibliografskih prikaza, a također omogućilo da se lakše sastavi eventualno takav sadržaj i na stranom jeziku. Bilo bi poželjno kad bi autori takav sadržaj na stranom jeziku sami sastavili. Ako ne sadržaj članka, a ono bi bilo poželjno da autori naslov članka prevedu na jednom od stranih jezika, na kojem se sadržaj lista prikazuje. Obzirom na obimnost materije koja se u listu tretira, redakciji je veoma teško u nekim slučajevima pronaći potreban termin. Autor, koji se izvjesnom problematikom bavi, će vjerojatno takav termin bolje poznavati. Općenito bilo bi poželjno da naslovi budu što kraći.

(nastavak sa str. 206)

Schubert H. i Seibert H.: Polovljenje kružne plohe pomoću periferio-centričkih kružnih linija. (Zur Halbierung einer Kreisfläche durch peripherie-zentrische Kreislinien). Zadatak je slijedeći: Kružnu plohu treba razdijeliti u dva jednaka dijela, pri čemu diobena linija treba biti kružnica. Središte ove kružnice treba le-

žati na periferiji kružne plohe.

Scholz H.: Pogled u inozemstvo. Službeni kartografski materijal Istočne Afrike na primjeru Ugande. (Blick im Ausland. Das amtliche Kartenmaterial Ostafrikas am Beispiel von Uganda). Stanje ovog kartografskog materijala, vrste planova.

Krajziger

»GEODETSKI LIST«. Izdavač: »DRUŠTVO GEODETSKIH INŽENJERA I GEOMETARA« NR Hrvatske, Zagreb, Petrinjska 7. — Odgovorni urednik: Prof. ing. Mato Janković, Zagreb, Hrvojeva ul. 5. — Uprava, uredništvo i administracija: Zagreb, Petrinjska ul. 7. — Pretplata 3000.— Din. Za članove stručnih društava 600.— Din, za studente i dake 300.— Din. — Tekući račun kod Narodne banke, Zagreb broj 400-21-5-1161.